

No.

29 Subat 1967

Plus (Ankara)

Resimler ve seyirciler

Turan EROL

Adamlar vardır, kolu-
nuza girip iyi niyetle,
safilıkla sorarlar: «Ne i-
fade ediyor bu resim,
manası bunun?» derler.
Ne söyleyeceğinizi bile-
mezsiniz, sıkılır, bunalar-
sınız, o anda becerebi-
lirseniz şaka ile, nükte
ile karışık bir şeyler an-
latarak soru sahibinin e-
linden kurtulmağa ba-
karsınız.

Bir resmi anlamak
köklü bir eğitim ve il-
gi konusudur. Herkesin
her konuyu derinlemesi-
ne bilmesi mümkün de-
ğilken resim gibi kültü-
rümüzde geleneksel yeri
olmayan bir sanatı, eski
yeni bütün akımları, eği-
limleri içinde kavramak,
değil olğan bir seyirci-
nin, en ilerî aşamada ay-
dınların bile harcı değil
dir.

Daha da ilerî giderek

söyleyelim: adı sanı o-
lan nice ressam vardır
ki sanatında ne yaptığı-
nı bilmediği gibi, resim
sanatının temel kavram-
larını birbirine karıştır-
madan, açık seçik anla-
tamaz.

Söz gelimi, Cézanne'nin
sanatını Seurat'ın sana-
tından ayıran nitelikleri
herkesin anlayacağı gibi
kaç ressam ya da eleştiri-
ci bulabiliriz? Onun iç-
in değil mi dünyanın
her yerinde görünüşte
büyük ustaları andıran,
fakat sözü, soluğu olma-
yan özenti işlerle dolu
dur sergiler...

Ressamın tasası yeni
ve kendine özgü bir an-
latım bulmak, nasıl an-
latacağını araştırmak-
tır.

Olağan seyirci, önün-
de durduğu bir resmi,
yaratıcısının kaygılarını

araştırma yorgunluğuna
girmeden kavramak eği-
limdedir. Daha açık bir
anlatımla, seyirci bir res-
mi sever, ya da sevmez.
Yapacağı seçmede o gü-
ne kadar kazanmış oldu-
ğu eğitimin, yaşantısı-
nın, deneylerinin etkisi
olur. Seyirci yönünden
söz konusu olan anla-
mak değil sevmektir.

İlk karşılaşmada bu alış-
veriş meydana gelmemiş
se ne dersiniz deyin na-
sıl anlatmağa çalışırsa-
nız çalışın seyirciyi bir
resme ısındıramazsınız.

Bir gün eli yaşlarım-
da, ömrü sapa bir ilçe-
de geçmekte olan bir ka-
dıncağz yeni tamamladı-
ğım bir resme baktı,
baktı ve «Taze çimen a-
rasında mor menekşe...»
dedi. Mor lekelerle yeşil
lekelerin çatıştığı soyut
bir resimdi. Kadıncağz-

za sevip sevmediğini-
sordum. Ak örtülü başı
nı «Çok sevdim...» derce
sine iki yana salladı.

Sergilerden birisindey-
dik. Bir dost kolumdan
çekip beni bir resmin
önüne götürdü. Kötü bir
iş değildi. Her şeyi yer-
li yerindeydi, diyebil-
rim. «Fena değil» dedim
«Fena değil, ne demek?
Çok güzel! Bayıldım
ben...» diye itiraz etti.

Biraz sonra ben onu
başka bir resim önüne
çektim. Çok, çok güzel
bir resimdi. Dostum içi-
ni çektii ve «Fena değil,
ama ben öbürünü daha
çok sevdim» dedi.

Ressam öyle renkler,
öyle biçimler buluyor ve
onları öylesine bir istif
içinde sunuyor ki bizim
kendisiyle ortak bir ya-
nımızla el değirmiş olu-
yor. Biz onun duygula-
rını paylaşmış oluyoruz.